

หนังสือ 'ต้นไม้และสมุนไพรในพุทธประวัติ' ควรค่าการอ่าน (จบ)

๑ สถาบันบ้านเรา

ปาริชาติ ประคองจิตร

ต้นหนว่า เป็นไม้ต้นขนาดใหญ่ ผลสุกสีม่วงดำ กินได้ ชื่อในภาษาบาลีคือ ชมพู มีความเกี่ยวข้องกับพระพุทธองค์คือ ตอนเสด็จไปในพระราชพิธีแรกนาขวัญ ครั้งนั้นเป็นสมัยที่ยังทรงเป็นเจ้าชายสิทธัตถะ มีพระชนมายุได้ 8 ชันษา พระองค์ทรงตามเสด็จพระเจ้าสุทโธทนะ พระราชบิดาไปในพระราชพิธีแรกนาขวัญ ในบริเวณที่ประกอบพิธีนั้น มีต้นหนว่าใหญ่ต้นหนึ่งแผ่กิ่งก้านสาขาให้ร่มเงาอันร่มเย็น เจ้าชายสิทธัตถะทรงถูกจัดให้อยู่ใต้ร่มของต้นหนว่านั้น โดยมีพระพี่เลี้ยงนางสนมคอยดูแลอย่างใกล้ชิด เมื่อถึงเวลาประกอบพระราชพิธี พระราชบิดาเสด็จไปที่แรกนา พระพี่เลี้ยงนางสนมต่างชวนกันไปดู เจ้าชายสิทธัตถะทรงถูกปล่อยให้เฝ้าอยู่ตามลำพัง พระองค์ประทับนั่งขัดสมาธิเจริญอานาปานัสสติกรรมฐาน เข้าสู่ปฐมฌาน ขณะนั้นเป็นเวลาบ่าย เงาของต้นไม้อื่นก็ค่อยๆ ยาวตามตะวัน แต่เงาไม้หนว่านั้นมิได้ค่อยยาวตามด้วย เมื่อบรรดาพระพี่เลี้ยงนางสนมมาเห็นเข้าจึงอึ้งจรรยาใจ พวกกันไปกราบทูลให้พระเจ้าสุทโธทนะทรงทราบ พระองค์จึงรีบเสด็จมา เมื่อทอดพระเนตรเห็นดังนั้นจึงทรงยกพระหัตถ์ถวายอภิวัตเจ้าชายสิทธัตถะ

ตอนพระพุทธเจ้าแสดงปาฏิหาริย์ปราบชฎิลชื่อว่าอูรุเวลกัสสปะ ครั้งนั้นหลังจากพระพุทธองค์ทรงส่งพระอรหันต์สาวก ๖๐ องค์ไปประกาศศาสนาเป็นชุดแรกแล้ว พระองค์ก็เสด็จไปตำบลอูรุเวลาเสนาานิคม ซึ่งมีชฎิล ๓ พี่น้องเป็นหัวหน้าสำนักบูชไฟ คืออูรุเวลกัสสปะ นทีกัสสปะ และคยากัสสปะ พระพุทธเจ้าเสด็จไปอาศรมของอูรุเวลกัสสปะก่อน เพื่อขออาศัยสักหนึ่งคืน อูรุเวลกัสสปะทูลว่าที่โรงบูชาไฟนี้มีพญานาคดุร้าย มีฤทธิ์มาก จะทำให้ลำบาก พระพุทธองค์ตรัสว่า ขอเพียงอนุญาตเกิดเรื่องอื่นไม่เป็นไร อูรุเวลกัสสปะจึงอนุญาต ในคืนนั้นพระองค์ได้ปราบพญานาคและทรงชนตพญานาคไว้ในบาตร รุ่งเช้าได้ทรงนำมาให้อูรุเวลกัสสปะดู อูรุเวลกัสสปะเห็นเข้าก็คิดว่าสมณะผู้นี้มีฤทธิ์มาก มีอานุภาพมาก แต่ถึงอย่างไรก็ยังไม่เป็นพระอรหันต์ เช่นตน พระพุทธองค์ทรงทราบความคิดนั้น จึงดำริที่จะแสดง

ปาฏิหาริย์เพื่อปราบชฎิลผู้นี้ เมื่อถึงเวลาฉัน อูรุเวลกัสสปะได้ทูลเชิญให้พระพุทธเจ้าไปฉัน แต่พระพุทธองค์ตรัสบอกให้อูรุเวลกัสสปะไปก่อน พระองค์จะตามไปที่หลัง

จากนั้นพระองค์จึงเสด็จไปยังต้นหนว่าประจำชมพูทวีป ทรงเก็บผลหนว่ามาแล้ว เสด็จไปประทับในโรงไฟก่อนอูรุเวลกัสสปะ เมื่อเขามาถึงได้เห็นพระพุทธองค์ประทับอยู่ที่แปลกใจมาก ทูลถามว่ามาทางไหนจึงมากก่อนตน พระพุทธองค์ตรัสตอบว่า เมื่อส่งเขาแล้วได้ทรงไปเก็บผลหนว่าจากต้นหนว่าประจำชมพูทวีป แล้วค่อยเข้ามาที่นี่ และได้ตรัสชวนให้เขาล้มลองผลหนว่า แต่เขาก็ไม่ล้มลองและกลับคิดว่าแม้พระพุทธองค์ทรงมีฤทธิ์มากมีอานุภาพมาก แต่ก็ยังไม่เป็นพระอรหันต์เหมือนตน พระพุทธองค์ทรงทราบเช่นนั้น จึงทรงแสดงปาฏิหาริย์ต่างๆ อีก เช่น ปาฏิหาริย์ผ่าหิน ปาฏิหาริย์ก่อไฟ จนในที่สุดอูรุเวลกัสสปะก็ยอมจำนนต่อหลักการและเหตุผล และลดทิฐิมานะ ขอเป็นสาวกของพระพุทธองค์ ได้อุปสมบทเป็นพระภิกษุในพุทธศาสนา และสำเร็จเป็นพระอรหันต์ ต่อมาน้องชายทั้งสองของท่านก็เกิดศรัทธาเลื่อมใสขอเข้าอุปสมบทเป็นพุทธสาวกด้วยในลำดับถัดมา

อีกตอนหนึ่งคือตอนที่ตรัสว่า ปัญญาตรีย เป็นยอดแห่งโพธิปักขิยธรรม เป็นตอนที่พระพุทธองค์ตรัสอุปมาว่า ต้นไม้ในชมพูทวีปนั้น ต้นหนว่าถือเป็นยอดแห่งต้นไม้ทั้งหลาย ในบรรดาโพธิปักขิยธรรม ปัญญาตรียเป็นยอดแห่งปักขิยธรรม

สำหรับพรรณไม้และสมุนไพรอื่นๆ ในพุทธประวัติที่น่าสนใจก็เช่น **ต้นประดู่ลาย** มีดอกสีม่วงอ่อน เนื้อไม้นิยมใช้ทำเครื่องเรือน ความเกี่ยวข้องกับพระพุทธองค์คือ เมื่อครั้งที่พระพุทธองค์ประทับ ณ ป่าไม้ประดู่ลาย ในเขตกรุงโกสัมพี พระพุทธองค์ทรงหยิบใบประดู่ลายขึ้นมาทำหนึ่ง แล้วตรัสถามหมู่ภิกษุว่า ใบประดู่ลายที่อยู่ในพระหัตถ์ กับที่อยู่บนต้นไม้ อย่างไหนมีมากกว่ากัน หมู่ภิกษุกราบทูลว่า ใบไม้บนต้นย่อมมีมากกว่า พระพุทธองค์จึงตรัสว่า สิ่งที่พระองค์ตรัสรู้ แต่มิได้บอกมีมากกว่าสิ่งที่บอก เหมือนใบประดู่ลายบนต้นย่อมมีมากกว่าที่อยู่ในหัตถ์ของพระองค์ ฉะนั้นใดที่ฉันนั้น สิ่งที่พระพุทธองค์ทรงตรัสรู้และนำมาแสดงคืออริยสัจ ๔ นั้นเปรียบได้กับใบไม้ในพระหัตถ์ ยังมีสิ่งที่ทรงตรัสรู้อีกมากมายที่มีได้นำมาแสดงที่เปรียบได้กับใบไม้ทั้งปวงนั่นเอง

ต้นสะเดา ใบมีรสขม ใบอ่อนและช่อดอกกินได้และใช้ทำยาได้ ความเกี่ยวข้องกับพระพุทธองค์คือ ตอนแก้ช่อกกล่าวหาของเวรัญชพราหมณ์ คือสมัยหนึ่งพระพุทธองค์ประทับอยู่ที่โคนต้น

สะเดาที่นเรหุยกษลิ่งอยู่ ใกล้เมืองเวรัญชา เวรัญชพรหมณได้ มาเข้าเฝ้า และได้กล่าวหาพระพุทของค์ต่างๆ นานา เช่น กล่าวหาว่าพระพุทของค์ไม่ทรงไหว้ ไม่ทรงลุกรับผู้อาวุโส กล่าวหาว่าพระพุทของค์เป็นผู้เผาผลาญ เป็นผู้กำจัด เป็นต้น พระพุทของค์ได้ทรงแก้ข้อกล่าวหาทุกประการ ทำให้เวรัญชพรหมณยอมรับพระรัตนตรัยเป็นที่พึง

ตอนตรัสเปรียบเทียบมิถุนาภิฎฐิ พระพุทของค์ตรัสว่า ผู้ที่มีความเห็นผิด สิ่งต่างๆ คือ กายกรรม วชิกรรม มโนกรรม เจตนา ความปรารถนา ความตั้งใจ ลังขารก็จะเป็นไปเพื่อผลที่ไม่ นำปรารถนา ไม่นำพอใจ ไม่เป็นไปเพื่อประโยชน์เกื้อกูล เหมือน เมล็ดสะเดา เมล็ดบวบขม เมล็ดน้ำเต้าขม ที่คนนำไปปลูก ก็จะทำให้ดินที่เมล็ดพันธุ์อาศัยเจริญเติบโตกลายเป็นของขม เผ็ดร้อน ไม่นำยินดีตามไปด้วย

ต้นมะม่วง มีหลายชนิด หลายพันธุ์ เช่น อกร่อง พิมเสน กะล่อน ชีได้ หรือมะม่วงป่า ใบอ่อนและผลใช้เป็นอาหาร ความเกี่ยวข้องกับพระพุทของค์คือ ตอนพระพุทของค์ทรงแสดงปาฏิหาริย์ปราบชฎิลอุรุเวลกัสสะปะ วันหนึ่งเมื่อได้เวลาอัน อุรุเวลกัสสะปะได้ไปทูลเชิญพระพุทของค์ พระพุทของค์ตรัสให้อุรุเวลกัสสะปะไปก่อน พระองค์จะเสด็จตามไป หลังจากนั้น พระองค์ได้เสด็จไปทรงเก็บผลมะม่วง ผลมะขามป้อม ผลสมอ ซึ่งอยู่ไม่ไกลจากต้นหว้าประจำชมพูทวีป จากนั้นก็เสด็จไปยังดาวดึงส์ภูมิ ทรงเก็บดอกปาริชาติ แล้วเสด็จมาประทับในโรงบูชาไฟก่อนอุรุเวลกัสสะปะ เมื่อเห็นเช่นนั้นอุรุเวลกัสสะปะจึงทูลถามว่า พระองค์มาทางไหนจึงมาก่อนตน เมื่อพระพุทของค์ทรงชี้แจงให้เขาทราบ แต่อุรุเวลกัสสะปะก็ยังไม่ยอมมลดทิฎฐิมานะ คิดว่าพระพุทของค์ทรงมีฤทธิ์มากจริง มีอานุภาพมากจริง แต่ก็ยังไม่เป็นพระอรหันต์เช่นตน

ตอนพระพุทของค์ประทับ ณ สวนมะม่วงของชาวตุมปี คือ สมัยหนึ่งพระพุทของค์เสด็จไปยังแคว้นโกศล ขณะประทับอยู่ที่สวนมะม่วง นางธัญชาณีพรหมณไปบอกให้สคารวมาณพไปเฝ้าพระพุทเจ้า เพื่อทูลถามว่าพระพุทของค์ทรงจัดอยู่ในสมณพรหมณพวกไหน พระพุทของค์ตรัสตอบว่า พระองค์เป็นหนึ่งใน

ในจำนวนสมณพรหมณที่รู้ธรรมด้วยปัญญาอันยิ่ง ในธรรมทั้งหลายที่ไม่ได้ฟังตามกันมาในกาลก่อน ถึงบารมีขั้นที่สุด เพราะรู้ยิ่งในปัจจุบัน ย่อมปฎิญาณ อาทิพรหมจรรย์

ตอนพระพุทของค์ประทับ ณ สวนมะม่วงของหมอชิวโกโมรภัก ในครั้งนั้นพระพุทของค์ประทับอยู่ ณ สวนมะม่วงของหมอชิวโก ใกล้เมืองราชคฤห์ หมอชิวโกทูลถามพระองค์ว่า บุคคลจะได้ชื่อว่าเป็นอุบาสกด้วยสาเหตุใด พระพุทของค์ตอบว่า บุคคลจะได้ชื่อว่าเป็นอุบาสกก็เพราะถึงพระพุทเจ้า พระธรรม และพระสงฆ์เป็นที่พึ่งที่ระลึก

ตอนยกเป็นอุปมาในการสอนธรรมะ โดยพระพุทของค์ ทรงเปรียบเทียบบุคคลเหมือนมะม่วง ๔ จำพวก คือ ๑.เหมือนมะม่วงดิบผิวสุก หมายถึงคนที่มีอกกับกิริยาน่าเลื่อมใส ศรัทธา แต่ไม่รู้ตามความเป็นจริง คือไม่รู้ร้อยสัจ ๒.เหมือนมะม่วงสุกผิวดิบ หมายถึง คนที่มีอกกับกิริยาไม่น่าเลื่อมใสศรัทธา แต่รู้ตามความเป็นจริง คือรู้ร้อยสัจ ๓.เหมือนมะม่วงดิบผิวดิบ หมายถึง คนที่มีอกกับกิริยาไม่น่าเลื่อมใสศรัทธา และไม่รู้ตามความเป็นจริงด้วย คือไม่รู้ร้อยสัจ ๔.เหมือนมะม่วงสุกผิวสุก หมายถึง คนที่มีอกกับกิริยาน่าเลื่อมใสศรัทธา และรู้ตามความเป็นจริงด้วย คือรู้ร้อยสัจ

ตอนห้ามฉันมะม่วง คือภิกษุณีพัตศิยให้คนไปสอยมะม่วงในพระราชอุทยานของพระเจ้าพิมพิสาร ซึ่งอนุญาตให้พระฉันผลไม้ได้ จนพระเจ้าพิมพิสารจะเสวยเอง ไม่มีมะม่วงให้เสวย ต่อมาพระพุทของค์ให้ผ่านเปลือกมะม่วงใส่แกง อนุญาตให้ฉันได้

นอกจากนี้ยังมีต้นมะขามป้อม ต้นปาริชาติ ต้นไฟ บัว หญ้าคา พืชพรรณไม้นานาล้วนเป็นสิ่งมีคุณค่า ให้ร่มเงาที่ร่มเย็น และมีสรรพคุณที่ให้ประโยชน์มากมาย สมควรที่จะทำความรู้จักและเรียนรู้ให้เห็นถึงคุณประโยชน์ให้ยิ่งขึ้น โดยเฉพาะพรรณไม้ที่เกี่ยวข้องกับพระพุทของค์ที่นับว่ามีคุณค่าน่าศึกษาเรียนรู้

ขอขอบคุณข้อมูลจาก หนังสือต้นไม้และสมุนไพรในพุทธประวัติ โดยกรมการศาสนา กระทรวงวัฒนธรรม จัดพิมพ์ในปี ๒๕๕๙ เรียบเรียงโดย สාරวย นักการเขียน.

มาร่วมแสดงความยินดีต้อนรับ โบราณวัตถุอันล้ำค่าของไทย “ทับหลังปราสาทหนองหงส์” และ “ทับหลังปราสาทเขาโล้น” ที่ถูกลักลอบนำออกนอกประเทศไปอย่างผิดกฎหมายในช่วงประมาณปี 2508 โดยรัฐบาลไทยร่วมมือกับสหรัฐ-

ทับหลังปราสาทหนองหงส์

อเมริกาติดตามทวงคืนกลับมายังแผ่นดินไทยได้สำเร็จ “ที่หิ้งห้อย” จึงขอนำความรู้เกี่ยวกับโบราณวัตถุทั้ง 2 รายการ มาบอกเล่าใน “เส้นที่ไทย” สัปดาห์นี้ ทับหลัง คือ แผ่นหินสี่เหลี่ยมผืนผ้าวางทับอยู่บนกรอบประตูทางเข้าปราสาท ทำหน้าที่รับและถ่ายน้ำหนักส่วนบนของอาคาร และสลักภาพตามประเพณีหรือคติความเชื่อทางศาสนา

ทับหลังปราสาทหนองหงส์ ปรากฏอยู่ที่ปราสาทหนองหงส์ ต.โนนดินแดง อ.โนนดินแดง

จ.บุรีรัมย์ เป็นทับหลังส่วนปราสาทหลังทิศใต้ จำหลักเป็นภาพพระยมทรงกระบือ ประทับอยู่ภายในซุ้มเหนือหน้ากาล แวดล้อมด้วยลายพันธุ์

พฤกษากำหนดอายุอยู่ในช่วงครึ่งหลังพุทธศตวรรษที่ 16 หรือประมาณพุทธศักราช 1560-1630 ขณะที่ปราสาทหนองหงส์ยังมีปราสาทหลังทิศเหนือจำหลักรูปพระนารายณ์ขี่ครุฑอยู่เหนือเศียรเกียรติमुख และที่ปราสาทแห่งนี้คือพระอินทร์ขี่ช้างเอราวัณอยู่เหนือเศียรเกียรติमुख ซึ่ง

ปัจจุบันทับหลังเหล่านี้ได้ถูกโจรกรรมไปเช่นกัน ส่วน ทับ หลัง ปราสาทเขาโล้น ปรากฏอยู่ที่ ปราสาทเขาโล้น ต.ทัพราช อ.ตาพระยา จ.สระแก้ว ประดับอยู่เหนือกรอบประตูปราสาท ทับหลังจำหลักภาพเทวดาประทับนั่งในซุ้มเหนือเศียรเกียรติमुख

ทับหลังปราสาทเขาโล้น

แวดล้อมด้วยลายพันธุ์พฤกษาศิลปากรจะมีการจัดแสดงนิทรรศการให้ความรู้เกี่ยวกับ “ทับหลังปราสาทหนองหงส์” และ “ทับหลังปราสาทเขาโล้น” ที่พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พระนคร เป็นเวลา 3 เดือน ภายหลังจากที่ สบค.คลายล็อกให้เปิดพิพิธภัณฑฯได้.

ตะลุยกโลกใบใหญ่ สัปดาห์นี้ "ที่มีมังกร" ขอพาน้องๆไปเที่ยวอุทยานประวัติศาสตร์เมืองสิงห์ ริมแม่น้ำแควน้อย เขต ต.เมืองสิงห์ อ.ไทรโยค จ.กาญจนบุรี

เมืองสิงห์ เป็นเมืองโบราณที่มีมนุษย์อาศัยตั้งแต่สมัยก่อนประวัติศาสตร์ มีการขุดค้นพบโบราณสถานเมืองสิงห์ และปราสาทเมืองสิงห์อยู่กลางเมืองรวมทั้งประติมากรรมขอมสมัยบาฮาน

กรมศิลปากรได้ประกาศขึ้นทะเบียนเมืองสิงห์และปราสาทเมืองสิงห์ให้เป็นโบราณสถานแห่งชาติ ตั้งแต่ปี พ.ศ.2478 ต่อมาจัดทำเป็นโครงการพัฒนาโบราณสถานปราสาทเมืองสิงห์ ทั้งเปลี่ยนชื่อเป็นโครงการอุทยานประวัติศาสตร์

เมืองสิงห์ มีการขุดแต่งและบูรณะจนแล้วเสร็จพร้อมเปิดเป็นทางการเมื่อวันที่ 3 เม.ย.2530

ภายในอุทยานประวัติศาสตร์เมืองสิงห์ จุดแรกที่น้องๆเห็นคือโบราณสถานหมายเลข 1 หรือปราสาทเมืองสิงห์ เป็นศิลปะแบบขอมสมัยบาฮานมีลักษณะทาง

สถาปัตยกรรมแบบเดียวกับปราสาทหินที่พบในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เช่นปราสาทหินพิมาย ปราสาทหินพนมรุ้ง เป็นต้น แต่มีขนาดเล็กกว่ามาก เป็นศาสนสถานที่สร้างขึ้นตามความเชื่อแบบ

ขอม มีการขุดค้นพบ โครงกระดูก และภาชนะสำริด เครื่องประดับต่างๆ ถัดมาเป็น โบราณสถานหมายเลข 2 เป็นสถาปัตยกรรมที่ก่อสร้างด้วยศิลาแลง ปัจจุบันเหลือเพียงส่วนฐาน โดยสันนิษฐานว่าโบราณสถานแห่งนี้ตั้งอยู่บนฐานเชิงรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าซ้อนกัน 2 ชั้น ด้านหน้าปรากฏหลักฐานพระปรางค์ 3 องค์ที่มีทางเดินเชื่อมต่อกัน บริเวณนี้พบแท่น

มาต่อกันที่ โบราณสถานหมายเลข 3 ก่อด้วยอิฐและศิลาแลง ที่มุมด้านนอกของอาคารทุกมุมมีแผ่นดินปึกไว้คล้ายใบเสมา และจากการขุดแต่งโบราณสถานตรงจุดนี้ พบพระพิมพ์ที่โลหะเนื้อชินตะกั่วจำนวนมาก ใกล้เคียงกันเป็น โบราณสถานหมายเลข 4 เป็นฐานอาคารคล้ายห้อง 4 ห้อง ก่อด้วยศิลาแลงเป็นหินชั้นเดียวรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าเรียงกัน พบแท่นฐานประติมากรรมหินทรายตั้งอยู่

นอกจากโบราณสถานแล้ว บริเวณนอกกำแพงติดกับแม่น้ำแควน้อยมีการขุดพบ โครงกระดูกมนุษย์สมัยก่อนประวัติศาสตร์ จึงได้มีการสร้างอาคารคลุมและจัดแสดงข้อมูลแห่งโบราณคดีบริเวณแม่น้ำแควน้อยภายใน จัดแสดง โครงกระดูก 2 โครง เป็นเพศหญิง

ประติมากรรมขอมสมัยบาฮาน

โบราณสถานหมายเลข 2

ฐานพระปรางค์

ประติมากรรม

ที่มุมด้านนอกของอาคารทุกมุมมีแผ่นดินปึกไว้คล้ายใบเสมา และจากการขุดแต่งโบราณสถานตรงจุดนี้ พบพระพิมพ์ที่โลหะเนื้อชินตะกั่วจำนวนมาก ใกล้เคียงกันเป็น โบราณสถานหมายเลข 4 เป็นฐานอาคารคล้ายห้อง 4 ห้อง ก่อด้วยศิลาแลงเป็นหินชั้นเดียวรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าเรียงกัน พบแท่นฐานประติมากรรมหินทรายตั้งอยู่

ซึ่งถูกฝังร่วมกับภาชนะดินเผา ภาชนะสำริด เครื่องมือเหล็ก กำไล เปลือกหอย ถูกปิดหินและลูกปัดแก้ว นอกจากนี้ยังมีห้องจัดแสดงวัตถุที่ขุดพบ

ปราสาทเมืองสิงห์เปิดให้บริการทุกวัน เวลา 08.00-17.00 น. โดยน้องๆ จะเข้าเยี่ยมชมห้องสามหน้าจากข้างมือบ่อยๆในช่วงห้วงที่จะได้ไปจดด้วยจากโรคโควิด-19 ไปด้วยกันครับ.

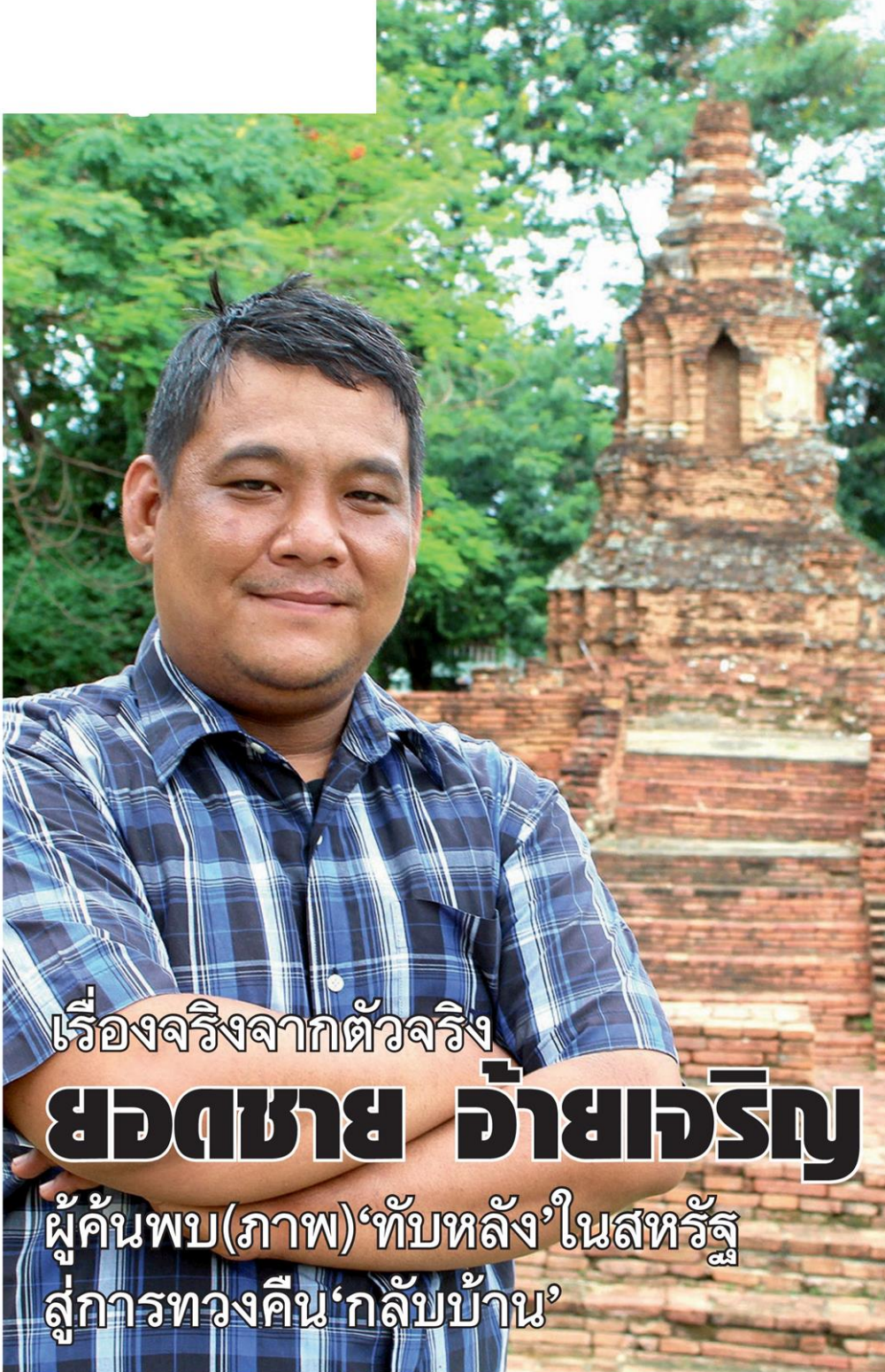
ตะลุยกโลกใบใหญ่

ฉบับนี้มาด้วยนะ

โบราณสถานหมายเลข 3

โบราณสถานหมายเลข 4

โบราณสถานหมายเลข 2

เรื่องจริงจากตัวจริง ยอดชาย อ้ายเจริญ ผู้ค้นพบ(ภาพ)'ทับหลัง'ในสหรัฐฯ สู่การทวงคืน'กลับบ้าน'

กระแสการพูดถึงความสำเร็จของการได้คืนมาซึ่งทับหลังปราสาทหนองหงส์ อำเภอโนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์ และทับหลังปราสาทเขาโล้น อำเภอตาพระยา จังหวัดสระแก้ว ยังคงไม่จาง หลังโบราณวัตถุทั้ง 2 ชิ้นเดินทางจากสหรัฐฯกลับถึงแผ่นดินไทย

เมื่อวันศุกร์ที่ 28 พฤษภาคมที่ผ่านมา ก่อนมีพิธีบวงสรวงในช่วงเย็นของวันจันทร์ที่ 31 พฤษภาคม ซึ่งมีภาพเหตุการณ์ประพรมน้ำอบที่กลายเป็นไวรัลในโลกออนไลน์

ส่งผลให้คนรุ่นใหม่ส่องสปอตไลต์ถึงความเป็นมา

ของการ 'ทวงคืน' มากยิ่งขึ้น ไม่ใช่เพียงความสนใจของคนเฉพาะกลุ่มอีกต่อไป

แม้ภาพพิธีกรรม 'ทางการ' จากฝั่งภาครัฐ ไม่ว่าจะจะเป็นกรมศิลปากร และกระทรวงการต่างประเทศจะออกสู่สายตาคนไทยอย่างต่อเนื่อง ทว่า เบื้องหลังการได้ทวงคืน ยังมี 'ภาคประชาชน' เป็นจุดเริ่มต้นก่อนส่งไม้ต่อผลักดันรัฐไทยให้แอ็กชันจนสำเร็จได้ในวันนี้

ยอดชาย อ้ายเจริญ หรือเอก อาจไม่ใช่ชื่อคุ้นหูจากการออกสื่อ แต่คุณพ่อลูกหนึ่ง ชาวเชียงใหม่คนนี่ คือผู้มีบทบาทสำคัญยิ่ง ในฐานะผู้ร่วมก่อตั้งกลุ่ม 'สำนัก 300 องค์' ซึ่งเริ่มจากการเรียกร้องทวงคืนประติมากรรมสำริด โปธิสัตว์ประโคนชัย ที่เชื่อว่ามีที่มาจากปราสาทปลายบัด จังหวัดบุรีรัมย์ เมื่อ พ.ศ.2559

ก่อนที่วันธรรมดาฯ วันหนึ่งในเดือนสิงหาคมปีเดียวกัน ระหว่างค้นหาข้อมูลโบราณวัตถุไทยในต่าง

แดนผ่านอินเทอร์เน็ต **ยอดชาย** พบภาพทับหลังชิ้นหนึ่งในเว็บไซต์พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติของ มุนลี สหรัฐอเมริกา ซึ่งเขามั่นใจว่าเคยประดับอยู่บนกรอบประตูปราสาทในราชอาณาจักรไทย จึงส่งให้ **ทงศักดิ์ หาญวงษ์** นักวิชาการอิสระ ผู้เชี่ยวชาญด้านโบราณคดีผู้เป็นแกนนำทวงคืน ก่อนได้รับการยืนยันว่านั่นคือทับหลังปราสาทหนองหงส์ที่หายสาบสูญไปเมื่อราว 50 ปีก่อน

และนั่นคือจุดเริ่มต้นของอีกหลายเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นตามมา ไม่ว่าจะเป็นการพบภาพทับหลังปราสาทเขาโล้นเมื่อเดือนพฤษภาคม 2560 และโบราณวัตถุอีกหลายชิ้นซึ่งอยู่ในลิสต์รายการทวงคืนในเวลาต่อไป

"หลักๆ ผมค้นข้อมูล สืบหาผ่านเว็บไซต์ และหนังสือ บทความต่างๆ ก่อนหน้านี้ผมก็สแกนหนังสือไว้เยอะพอสมควร แต่นอกจากผมแล้วยังมีเพื่อนๆ ที่คอยช่วยเหลือกันอยู่ ถ้าเจอภาพโบราณวัตถุคิดว่าเป็นของไทย จะส่งมาถาม รวมทั้งพีซีดี (ซีดีวีดี) รูปเจริญ กลุ่มสำนัก 300 องค์) งานแบบนี้ต้องทำเป็นทีม"

ยอดชายเล่าถึงบทบาทหน้าที่หลักในการกิจทวงคืนโบราณวัตถุไทยจากต่างแดน

จบปริญญาตรีสาขาวัฒนธรรมศึกษา จากคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ

เชียงใหม่

เป็นชาวเชียงใหม่โดยกำเนิด **นักวิชาการวัฒนธรรมอิสระ** คือหมวก 1 ใบในบทบาทผู้รักและห่วงแหนมรดกวัฒนธรรมของชาติ

ในขณะที่หมวกอีก 1 ใบที่กล่าวได้ว่าเป็นอาชีพหลัก คือ การขับรถส่งอาหาร ควบคุมการรับงานด้านวัฒนธรรมจากบริษัทรับเหมาเอกชนซึ่งรับจ้างทำงานด้านโบราณคดีจากกรมศิลปากรอีกทอดหนึ่ง

และนั่นเอง ทำให้ยอดชายได้พบหลายบุคคลที่กลายเป็นแรงบันดาลใจในการอนุรักษ์มรดกชาติ

"งานประจำของผมตอนนี้คือดีลิเวอรี่ ขับรถส่งอาหารของฟู้ดแพนด้า ต้องเลี้ยงลูกเลี้ยงเมียครับ (หัวเราะ)"

แม้เป็นคนแรกของขบวนการทวงคืนที่ได้เห็นภาพทับหลังอันนำมาซึ่งการคืนมาตุภูมิในที่สุด แต่เจ้าตัวรับว่า ยังไม่เห็นโบราณวัตถุของจริงด้วยตาตัวเองเลย

"ตอนนี้ยังติดโควิดอยู่ ถ้าลงไปแล้ว กลับมาจะส่งอาหารไม่ได้ เพราะต้องกักตัว 14 วัน รอให้สถานการณ์คลี่คลายก่อน อาจจะขี่มอเตอร์ไซด์จากเชียงใหม่ลงกรุงเทพฯ ตั้งใจว่าจะกระตุกเรื่องพวกนี้ให้สังคมด้วยอย่างน้อยถ้าเป็นคอนเทนต์หนึ่งที่สามารถทำให้คนหันมาสนใจเรื่องนี้ได้ ผมก็จะทำ"

และเมื่อลูกโตขึ้น วางแผนว่าอยากพาลูกไปชมทับหลังปราสาทหนองหงส์และเขาโล้น ที่พ่อเป็นหนึ่งในคนทวงคืนกลับราชอาณาจักรไทย

(อ่านต่อหน้า 13)

(ต่อจากหน้า 11)

● **นาที่พบภาพทับหลังในเว็บไซต์พิพิธภัณฑสถานสหรัฐ อะไรทำให้มั่นใจว่าเป็นของไทยแน่ๆ?**

จริงๆ แล้วผมตามข้อมูลเรื่องโบราณวัตถุทั่วไปอยู่แล้ว และบังเอิญไปเจอภาพทับหลังหนองหงส์ที่ระบุไว้เลยว่า มาจากหนองหงส์เลยส่งไปให้พี่ (ทงศักดิ์ หาญวงษ์) ตอนนั้นแกกำลังขับรถ บอกว่ายังไม่วางนะ เตี้ยจอดรดดูให้ หลังจากนั้นก็โทรกลับมาบอกว่า ใช่เลย และเอาภาพถ่ายเก่าของอาจารย์มานิต วัลลิโกดม มาให้ดูเทียบกัน ยืนยันว่าเป็นทับหลังชิ้นเดียวกัน เลยอยู่ในแผนที่จะทวงคืน

มติชน

Matchon
Circulation: 950,000
Ad Rate: 1,550

Section: First Section/-

วันที่: อาทิตย์ 13 มิถุนายน 2564

ปีที่: 44

ฉบับที่: 15799

หน้า: 11(กลาง), 13

Col.Inch: 264.69 Ad Value: 410,269.50

PRValue (x3): 1,230,808.50 ศิลป: สีสี่

หัวข้อข่าว: เรื่องจริงจากตัวจริง ยอดชาย อ้ายเจริญ ผู้ค้นพบ(ภาพ) 'ทับหลัง'ในสหรัฐ สู่การทวง...

พร้อมพระโพธิสัตว์ประโคนชัยจากปราสาทปลายบัด 300 องค์

●ก่อนหน้านั้นเคยทราบมาก่อนไหมว่าทับหลังหนองหงส์หายไปจากตัวปราสาท?

ผมไม่รู้ข้อมูลตรงนี้ครับ หลักๆ คือตามข้อมูลพระโพธิสัตว์ 300 องค์อยู่ แต่ก็ดูข้อมูลส่วนอื่นด้วยเหมือนกัน บางชิ้นพอมีข้อมูลอยู่บ้าง อย่างภาพสลักที่คาดว่าเป็นนางสีดา ซึ่งผมเคยไปปราสาทหินพนมรุ้ง เคยเห็นว่าส่วนประกอบสถาปัตยกรรมหลายส่วนหายไป ตอนแรกคิดว่าอาจถูกเก็บไว้ที่พิพิธภัณฑ์ แต่

สุดท้ายไปเจอในเว็บไซต์ต่างประเทศ ซึ่งไม่ได้มีแค่ชิ้นนี้ แต่มีอีกหลายชิ้นที่เป็นของพนมรุ้ง ผมก็ส่งข้อมูลให้พี่ๆ ทั้งหมด บางส่วนเขาก็ไปตามเพิ่มเติมเอง

ส่วนทับหลังปราสาทเขาโล้น ผมส่งยูอาร์แอลเว็บไซต์พิพิธภัณฑ์สหรัฐไปให้ แล้วที่ไปค้นหาต่อ แต่ผมก็เห็นผ่านตาบ้างแล้ว เพราะไหลล้นครบไว้หมด แต่ยังไม่มั่นใจ

●จากวันที่พบรูปในเว็บไซต์ คิดไหมว่าจะได้กลับไทยจริงๆ และกลับมาก่อนพระโพธิสัตว์ที่เป็นเป้าหมายหลัก?

คิดว่าน่าจะได้มาพร้อมกับพระโพธิสัตว์

จากปลายบัด (หัวเราะ) อย่างไรก็ตาม ผมก็เคารพพระบรมการยุติธรรมของอเมริกาจริงๆ แล้ว บางทีก็ยังคงคิดนะคร่าวๆ ไปหรือเปล่าที่เราจะได้อะไรกลับมา ไม่คิดว่านักวิชาการกระโจนๆ ตัวเล็กๆ จะสามารถทำเรื่องนี้ได้ (หัวเราะ) แต่ความสำเร็จนี้ไม่ใช่แค่ผมคนเดียว มันคือหลายคนทำจริงๆ การทวงคืนนี้มีอยู่ 4-5 คนที่คอยปลุกฝังเรื่องวัฒนธรรมเรื่องสมบัติชาติ อย่างอาจารย์จักรินรัตน์ นิยมคำ เป็นอาจารย์ของผม ที่สายกลาง จินดาสู นักโบราณคดีชำนาญการสำนักศิลปากรที่ 7 เชียงใหม่ แก่เป็นคนปลุกฝังผมเลย และยังมีพี่ต๋อย ชจร มุกมีคำ (อดีตผู้ตรวจราชการกระทรวงวัฒนธรรม) และพี่โอ๋ ชินณวุฒิวินิจฉัย (ผู้อำนวยการกองโบราณคดีคนล่าสุด) แก่ปลุกฝังเรื่องพวกนี้ให้ผมมา

●รู้จักอาจารย์ทงศักดิ์กับคุณโชติวัฒน์ได้อย่างไร?

ผมเคยฝึกงานด้านวัฒนธรรมที่สำนักศิลปากรที่ 11 อุบลราชธานี พี่โอ๋ ชินณวุฒิวินิจฉัย แนะนำให้รู้จักพี่โชติ ซึ่งมีความรู้ด้านขอม จึงสนิทกัน ส่วนพี่ปิ มารู้จักในภายหลัง ตอนที่ผมทำงานเป็นนักวิชาการวัฒนธรรมอิสระแล้ว และไปรับงานที่ปราสาท

ตำหนักไพร ศรีสะเกษ หลังจากนั้นสนิทกันเลยจริงๆ ก่อนหน้านั้น ผมชอบโพสต์เรื่องปราสาทขอมลงในเฟซบุ๊ก เพราะสนใจเรื่องนี้ ก็คุยเล่นกันบ้าง แต่ที่ไปสนิทกันจริงๆ คือ

ตอนทำงานแล้ว

●เป็นคนเชียงใหม่ ทำไมมาสนใจอารยธรรมเขมรโบราณเป็นพิเศษ ไม่ใช่อารยธรรมล้านนาที่ใกล้ตัวมากกว่า?

คิดว่ามรดกไทยไม่จำเป็นต้องล้านนาอย่างเดียว แหล่งโบราณคดีในไทย ก็คือมรดกไทยทุกที่ ก่อนหน้าจะรู้จักพี่โชติ ผม

มติชน

Matchon
Circulation: 950,000
Ad Rate: 1,550

Section: First Section/-

วันที่: อาทิตย์ 13 มิถุนายน 2564

ปีที่: 44

ฉบับที่: 15799

หน้า: 11(กลาง), 13

Col.Inch: 264.69 Ad Value: 410,269.50

PRValue (x3): 1,230,808.50 ศิลป: สีสี่

หัวข้อข่าว: เรื่องจริงจากตัวจริง ยอดชาย อ้ายเจริญ ผู้ค้นพบ(ภาพ) 'ทับหลัง'ในสหรัฐ สู่การทวง...

สนใจเรื่องเครื่องถ้วยทั้งหมด ไม่ว่าจะเป็นเครื่องถ้วยล้านนาหรือแหล่งอื่น ล่าสุดก็ทำงานวิเคราะห์เครื่องถ้วยของแหล่งโบราณคดีเวียงแก้ว เชียงใหม่

●แล้วเจอเครื่องถ้วยไทยในต่างประเทศใหม่ จะทวงคืนด้วยหรือเปล่า?

มีครับ แต่ผมว่ามันเป็นของที่ใช้ทั่วไป การที่จะไปไล่ในพิพิธภัณฑ์ต่างๆ ก็ไม่น่าใช่เรื่องแปลก ในต่างประเทศ ก็มีการขโมยจากเรือที่จมใต้น้ำ ถ้าจะทวงคืนเครื่องถ้วยพวกนี้คงลำบาก เอาง่ายๆ คือ อย่างในบ้านเราพบเครื่องถ้วยจีนในแหล่งเรือจม ถ้าจีนจะมาทวงคืนก็คงไม่ใช่

●มองอย่างไร เมื่อคนบางส่วนบอกว่าทับหลังอยู่ต่างแดนก็ดีอยู่แล้ว เพราะดูแลรักษาได้ดีกว่า โดยเฉพาะหลังเสียงวิพากษ์เรื่องพรมน้ำมันต้นบอนโบราณวัตถุในวันบวงสรวงที่พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติพระนคร?

“...อยากให้มีการตั้งพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติเพิ่มขึ้น เพราะแต่ละพื้นที่ โดยเฉพาะจังหวัดบุรีรัมย์ มีแหล่งโบราณคดีมากมาย ตั้งแต่ยุคก่อนประวัติศาสตร์ลงมาถึงสมัยประวัติศาสตร์ ถ้ามีพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติบุรีรัมย์เกิดขึ้นได้จะดีมาก ส่วนหนึ่งเพื่อรองรับทับหลังจากปราสาทหนองหงส์ และโบราณวัตถุอื่นๆ ที่เราจะได้อีก...”

ต้องเล่าก่อนว่า กลุ่มที่พวกผมตั้งขึ้นมา พื้นฐานจริงๆ คือการเน้นย้ำเรื่องสำนึกใน มรดกวัฒนธรรม ผมมองว่าถ้าโบราณวัตถุ ไทยจะไปอยู่ต่างประเทศ อย่างน้อยต้องไป อย่างถูกต้องตามกฎหมาย หลายประเทศ รวมถึงประเทศเพื่อนบ้าน ทั้งกัมพูชา พม่า เขายังทวงคืน แม้แต่ประเทศใหญ่ๆ อย่าง ประเทศจีน ก็ทวงคืนเหมือนกัน หรือถ้า เป็นการยึดจัดแสดงหมิ่นเวียน แบบนั้นยัง โอเค คนที่มองว่าปล่อยให้อยู่ต่างประเทศ ดีกว่า อาจยังไม่ได้มีความรู้ด้านการอนุรักษ์

●เป้าหมายต่อไปในการทวงคืน ยังมุ่งเน้น โปริสสัตว์ประโคนชัยจากปราสาทปลายบัด หรือโบราณวัตถุชิ้นอื่นๆ ที่คาดว่าจะมีแนวโน้มได้คืนมากกว่า และรวดเร็วกว่า?

ตอนนี้เท่าที่ตามข่าว พบว่าหลาย พิพิธภัณฑท์เริ่มจะมาเจรจากับทางกระทรวง ความมั่นคงแห่งมาตุภูมิของสหรัฐ แต่ก็ยังไม่ แน่ใจว่าจะได้พระโปริสสัตว์ประโคนชัยกลับมาก่อนหรือไม่ เพราะอย่างที่เรารู้กันคือมูลค่าสูง มากพอสมควร ซึ่งน่าจะมาจากความงดงาม

●เท่าที่ส่องเว็บไซต์พิพิธภัณฑท์ และเว็บ ประมูลโบราณวัตถุในต่างประเทศ จำนวน โบราณวัตถุไทยในต่างประเทศมีอย่างน้อย แค่ไหน?

เอาเฉพาะที่ไม่ใช่เครื่องถ้วย ถ้ารวม ทั้งหมดที่สามารถยืนยันได้ในตอนนี้ ผมมี ข้อมูลอยู่ประมาณ 350-360 ชิ้น เบื้องต้นดู จากรูปแบบศิลปะ แต่ยังไม่สามารถบอกได้

ชัดเจนว่ามาจากแหล่งไหนในไทย

●ความมุ่งหวังสูงสุดของภารกิจนี้คืออะไร ต้องได้คืนทุกชิ้นไหม ?

โบราณวัตถุมีมาก เราไม่สามารถทวงคืน ได้หมด แต่จุดประสงค์ที่อยากได้ หลักๆ ก็ คือ โปริสสัตว์ 300 องค์ นอกจากนี้ ผมอยาก ให้มีการตั้งพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติเพิ่มขึ้น เพราะแต่ละพื้นที่ โดยเฉพาะจังหวัดบุรีรัมย์ มีแหล่งโบราณคดีมากมาย ตั้งแต่ยุคก่อน ประวัติศาสตร์ลงมาถึงสมัยประวัติศาสตร์ ถ้ามีพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติบุรีรัมย์เกิดขึ้น ได้จะดีมาก ส่วนหนึ่งเพื่อรองรับทั่บหลังจาก ปราสาทหนองหงส์และโบราณวัตถุอื่นๆ ที่ เราจะไดคืนมาอีก

●บทเรียนจากการโจรกรรมโบราณวัตถุ ไทยเมื่อกว่า 50 ปีก่อน ซึ่งต้องยอมรับ ตามข้อเท็จจริงว่าคนไทยมีส่วนร่วมในการ ลักลอบขายให้ต่างชาติ สอนอะไรกับเรา ในวันนี้?

ผมคิดว่าความรู้พื้นฐานเรื่องพวกนี้ใน บ้านเรายังมีน้อย คนอาจคิดว่าของที่ขุดเจอ เป็นของเขา ซึ่งไม่ได้สอดคล้องกับกฎหมาย ที่เรามีอยู่แล้ว เราควรปลูกฝังให้คนได้เห็น ได้สำนึกถึงมรดกทางวัฒนธรรม ไม่ใช่พอ สูญเสียไปแล้ว ค่อยนึกถึง และมาทวงแห่น กันในภายหลัง

พันธู์ทิพย์ อีระเนตร - เรื่อง

ปราการ พรประสาท - ภาพ

ซอกแซกงานศิลป์

กลับมาอีกครั้งพร้อมความเคลื่อนไหวในแวดวงศิลปวัฒนธรรม... “อนุรักษ์ สืบทอด และเผยแพร่ต้นฉบับหนังสือเก่าทรงคุณค่า” กรมศิลปากร โดยสำนักวรรณกรรมและประวัติศาสตร์ จัดทำโครงการอนุรักษ์ สืบทอด และเผยแพร่ต้นฉบับหนังสือเก่าทรงคุณค่า ทั้งทางด้านวรรณกรรม ประวัติศาสตร์ และจารีตประเพณี เปิดโอกาสให้สาธารณชนนำต้นฉบับหนังสือจัดพิมพ์ในโอกาสต่าง ๆ ร่วมกันอนุรักษ์และสืบทอดหนังสือและเอกสารเก่าอันทรงคุณค่า รายละเอียดเพิ่มเติมที่ กลุ่มภาษาและวรรณกรรม หรือดูรายชื่อหนังสือได้ที่ www.finearts.go.th/literatureandhistory

นิทรรศการ “ปฐมกาลภาพยนตร์ในสยาม” แสดงเรื่องราวการกำเนิดภาพยนตร์ในสยาม ในรูปแบบวิดีโอจัดวาง สร้างสรรค์ขึ้นในรูปแบบการนำเสนอของศิลปิน

5 ผลงาน แสดงบริเวณห้องนิทรรศการ ชั้น 3 อาคารสรรพาสตรศุภกิจ หอภาพยนตร์ (องค์การมหาชน) ทั้งนี้จะเปิดให้เข้าชม เมื่อสถานการณ์โควิด-19 เข้าสู่ภาวะปกติ รายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่ เฟซบุ๊กหอภาพยนตร์.

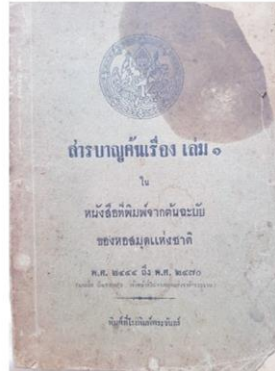
'หนังสือภาคหอ' ภูมิตำราวิชาการเพื่อความรุ้แผ่นดิน

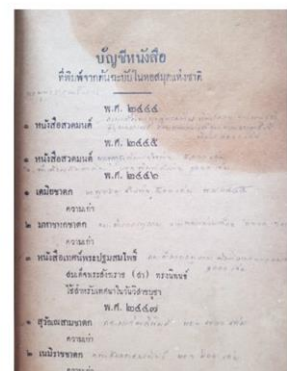
หนังสือภาคหอ-โบราณคดี

หนังสือภาคหอ-วชิรญาณ

สารบาญคัณฑ์เรื่อง-หนังสือหอสมุดฯ

บัญชีหนังสือตั้งแต่ พ.ศ.๒๔๔๔

กรมศิลปากรออกร้านลดราคา

ศูนย์หนังสือศิลปากร

หนังสือภาคหอในศูนย์ฯ

โดย : พลาดิษฐ์ สิทธิธัญกิจ

Paladisai@siamrecorder.com

ในอดีตนั้นตำราวิชาการต่างๆ ที่เป็ความรุ้ นั้นมักคัดลอกจากจารึกและเอกสารโบราณ หรือจดตามความจำของปราชญ์ผู้รุ้ที่ยังจดจำไว้ได้ ในยามที่ทุกคนต้องอยู่บ้านร่วมกันหยุดเชื้อเพื่อชีวิตจากวิกฤติโควิด-๑๙ นี้ ทำให้นึกถึงคุณของหอสมุดแห่งชาติ กรมศิลปากรที่เริ่มรวบรวมตำราวิชาการที่กระจัดกระจายนั้น

มาพิมพ์เผยแพร่ให้อ่านกัน หนังสือประเภทนี้ รู้จักกันดีในชื่อ "หนังสือภาคหอ" ซึ่งหมายถึงหนังสือที่พิมพ์ใหม่จากเอกสารโบราณของหอมนต์เต็ยรธรรม จากเอกสารเก่าของหอพระสมุดวชิรญาณ ซึ่งเป็นหอสมุดของสมเฐรสมาชิก ผู้เป็นพระราชโอรสพระราชธิดา ร.๔ และพระบรมวงศานุวงศ์สร้างถวายฯ ที่ศาลาสหทัยสมาคม ต่อมารัชกาลที่ ๕ ได้โปรดเกล้าฯ อุทิศถวายหอพระสมุดวชิรญาณให้เป็นหอพระสมุดสำหรับพระนคร เปิดเป็นทางการเมื่อวันที่ ๑๒ ตุลาคม พ.ศ. ๒๔๔๘ ในรัชกาลที่ ๖ ทรงโปรดเกล้าฯ ให้อายหอพระสมุดวชิรญาณสำหรับพระนคร มาอยู่ที่ตึกถาวรวัตถุ ริมถนนหน้าพระธาตุ พระองค์ได้เสด็จพระราชดำเนินทรงประกอบพิธีเปิด เมื่อวันที่ ๖ มกราคม พ.ศ.๒๔๕๙ หลังสุด รัชกาลที่ ๗

แนวหน้า

Naew Na
Circulation: 900,000
Ad Rate: 1,250

Section: สดุดีปดาดำ/-

วันที่: อาทิตย์ 13 มิถุนายน 2564

ปีที่: 42

ฉบับที่: 14655

หน้า: 19(บน)

Col.Inch: 103.38 Ad Value: 129,225

PRValue (x3): 387,675

คลิป: สีสี่

คอลัมน์: ภูมิบ้าน ภูมิเมือง: 'หนังสือภาคหอ' ภูมิตำราวิชาการเพื่อความรู้อื่นดิน

ตราพระคเณศ-หอสมุดแห่งชาติ

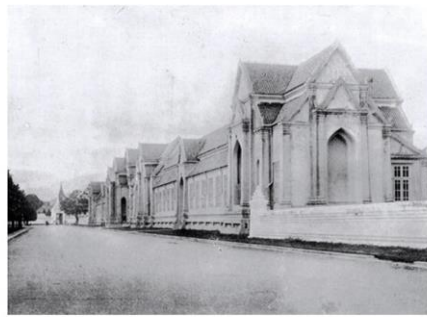
ตรามังกรเล่นแก้ว-โบราณคดีสโมสร

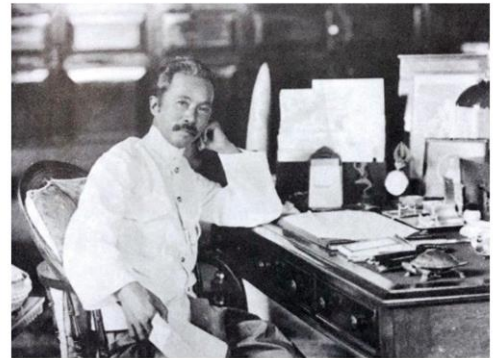
ตราหอพระสมุดวชิรญาณ

หอพระวชิรญาณที่เก็บเอกสารเก่า ร.๔-๕

หอสมุดพระนครสมัย ร.๖

สมเด็จพระยาดำรงราชานุภาพ

เมื่อ พ.ศ.๒๔๖๙ พระองค์ทรงโปรดเกล้าฯ ให้แยกหอพระสมุดวชิรญาณสำหรับพระนครออกเป็น ๒ หอ คือ **หอพระสมุดวชิราวุธ** ตั้งอยู่ที่ตึกถาวรวัตถุเช่นเดิมให้เป็นที่ยกหนังสือฉบับพิมพ์และ **หอพระสมุดวชิรญาณ** ให้ใช้เป็นที่เก็บหนังสือตัวเขียนและตู้พระธรรม พ.ศ.๒๔๗๖ รัฐบาลได้จัดตั้งกรมศิลปากร ทำให้หอพระสมุดสำหรับพระนครนั้นเปลี่ยนเป็นหอสมุดแห่งชาติมาจนวันนี้

สำหรับการพิมพ์หนังสือจาก “หนังสือภาคหอ” ทั้งหมดนั้น ในช่วง พ.ศ.๒๔๒๐-๒๔๓๐ ได้มีการพิมพ์หนังสือวชิรญาณที่ให้สมาชิกของหอสมุดฯ เขียนเรื่องราวความรู้ วรรณคดี ประวัติศาสตร์ นิทาน รวมสุภาษิตคำพังเพย วิทยาศาสตร์ คาสนา กิจกรรมเศรษฐกิจ และการพาณิชย์ ชาวต่างประเทศและท้องถิ่น และเรื่องแปล ซึ่งพิมพ์เรื่องพระราชนิพนธ์ พระนิพนธ์หนังสือส่วนพระองค์ของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว พระบาทสมเด็จพระปิ่นเกล้าเจ้าอยู่หัว และพระบรมวงศานุวงศ์พระองค์

อื่นๆ เป็นหลักในการพิมพ์ครั้งแรกและพิมพ์ในโอกาสพิเศษ ด้วยงบประมาณราชการ แต่เนื่องจากงบประมาณจำกัดจึงให้โรงพิมพ์เอกชนมาร่วมช่วยจัดพิมพ์โดยมอบหนังสือร้อยละ ๒๐ ให้หอสมุดฯ เผยแพร่ต่อ หนังสือสำคัญครั้งแรกได้แก่ หนังสือพระราชนิพนธ์เรื่องไถ่บ้านฉบับพิมพ์ครั้งแรก ปี ร.ศ.๙๗ (พ.ศ. ๒๔๑๗) หนังสือสวดมนต์ฉบับแรก รัชกาลที่ ๔ ทรงสั่งให้พิมพ์อุทิศให้สมเด็จพระนางเจ้าสุนันทากุมารีรัตน์ฯ แจกจ่ายไปยังวัดทั่วประเทศจำนวน ๑ หมื่นฉบับ เมื่อ พ.ศ. ๒๔๒๓ และพิมพ์พระไตรปิฎกฉบับสมบูรณ์ที่เขียนด้วยอักษรไทยครั้งแรกในปี พ.ศ. ๒๔๓๖ ในครั้งแรกนั้นสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ ได้เริ่มให้มีการพิมพ์เป็นหนังสือแจกในงานศพเป็นการแก้ปัญหาทุนจัดพิมพ์

แนวหน้า

Naew Na
Circulation: 900,000
Ad Rate: 1,250

Section: สดุดีปดาดำ/-

วันที่: อาทิตย์ 13 มิถุนายน 2564

ปีที่: 42

ฉบับที่: 14655

หน้า: 19(บน)

Col.Inch: 103.38

Ad Value: 129,225

PRValue (x3): 387,675

ศิลปิน: สีสี่

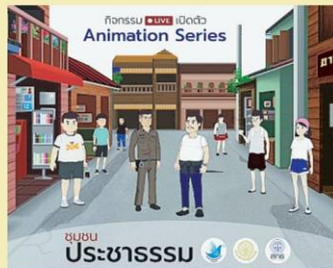
คอลัมน์: ภูมิบ้าน ภูมิเมือง: 'หนังสือภาคหอ' ภูมิตำราวิชาการเพื่อความรู้อแผ่นดิน

โดยพระองค์จะเขียนประวัติผู้ตายและความสำคัญของเนื้อหาด้วยพระองค์เอง

สมัยรัชกาลที่ ๖ นั้นหอสมุดแห่งชาติได้มีเกณฑ์การตีพิมพ์ไว้ว่า งานนั้นควรเกี่ยวข้องกับวิชาความรู้ มากกว่าที่จะเป็นหนังสือธรรมดาสามัญที่ราษฎรนิยมชมชอบ งานเหล่านี้ได้แก่บรรดาวรรณคดีและประวัติศาสตร์ของบ้านเมืองและงานแปลทางพุทธศาสนา เช่น วรรณคดีเรื่องพระอภัยมณี ขุนช้างขุนแผน อิเหนา เวลสันดรชาดก ฯลฯ หรือประชุมพงศาวดาร ซึ่งเริ่มตีพิมพ์ต่อเนื่องมาตั้งแต่ พ.ศ.๒๔๔๑ เพื่อให้เป็นแหล่งข้อมูลหลักสำหรับการเขียนประวัติศาสตร์และศิลปวัฒนธรรมไทย ปัจจุบันหนังสือภาคหอนี้กรมศิลปากรได้การพัฒนาและพิมพ์งานวรรณคดีเก่า พงศาวดาร ซ้ำหลายครั้งพร้อมผนวกเอกสารเก่าให้ด้วย กับนำเสนอผลงานการศึกษาชุดค้นคว้าโบราณคดีที่พบใหม่และงานการอนุรักษ์ศิลปกรรมจากโบราณสถานโบราณวัตถุสำคัญ จึงทำให้ "หนังสือภาคหอ" อย่างใหม่ในวันนี้ทันสมัยสำหรับการเรียนรู้ในสถาบันและผู้สนใจทั่วไปตามเจตนารมณ์การจัดพิมพ์แต่เดิม สนใจติดต่อที่ศูนย์หนังสือศิลปากร (อาคารเทเวศร์) ๘๑/๑ ถ.ศรีอยุธยา แขวงวังใหม่ เขตดุสิต กทม. ๑๐๓๐๐ โทรศัพท์ ๐๒-๒๖๕๒๕๐๑ ต่อ ๑๐๐๔ ในเวลาราชการ และดูชื่อหนังสือภาคหอได้ที่ [http://bookshop.finearts.go.th/..](http://bookshop.finearts.go.th/) ในราคาเพื่อการเผยแพร่สาระความรู้มรดกของแผ่นดิน

กิจกรรมนอกตำรา

○ การ์ตูนชุมชนประชาธรรม...สำนักงาน
กิจการยุติธรรม กระทรวงยุติธรรม ร่วมกับกองทุน
พัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ ชวนน้องๆ และ
ผู้สนใจชมแอนิเมชันซีรีส์ “ชุมชนประชา-
ธรรม” เพื่อปลูกฝังความรู้ความเข้าใจ
เกี่ยวกับหลักนิติธรรม หลักคุณธรรมและ
หลักความยุติธรรม การรู้จักสิทธิและ
หน้าที่ของตนเอง การรู้เท่าทันภัยอาชญา-
กรรมและโทษของยาเสพติด ผู้สนใจ
ติดตามชมได้ทางเฟซบุ๊ก : สำนักงาน

กิจการยุติธรรม และยูทูปช่อง: Justice Channel

○ **แนะแนวออนไลน์...อุทยานการเรียนรู้TK Park** เปิดห้องแนะแนวออนไลน์ “TK Park เปิดตำราวิชาแนะให้แนวตอนInto the Future”

วันที่ 18-20 มิ.ย.นี้ เวลา 13.00-20.00 น. โดย
วันที่ 18 มิ.ย. เวลา 19.00-20.00 น. ร่วมพูดคุยกับ
วิชัยมาตกุล Co-Founder จาก Salmon House

ไอติม-พริษฐ์ วัชรสินธุ
CEO StartDee เรื่อง
“ทักษะชีวิต...ที่โรงเรียน
ไม่ได้สอน แต่ชีวิตจริง
ต้องใช้” น้องๆที่สนใจดู
รายละเอียดได้ที่เฟซบุ๊ก
: แนะนำให้แนว.